

Programma 1 Bestuur en veiligheid

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

We werken aan goed en integer openbaar bestuur, omdat dit noodzakelijk is voor het functioneren van onze democratische rechtsstaat.

Opgaven worden steeds complexer, en dat vraagt om een daadkrachtig bestuur dat in staat is om problemen op te lossen. Er komen grote veranderingen op de samenleving af op het gebied van onder meer digitalisering, klimaat, energie, economie en arbeidsmarkt. Daarom is een aanpak nodig die aansluit bij de eisen van deze tijd: betrokken, betrouwbaar, effectief, integer en waar nodig opererend als één overheid.

Zelfs in een welvarend land als Nederland staan de betrouwbaarheid en de legitimiteit van de overheid onder druk, mede door de almaar toenemende (zware) criminaliteit en de vermenging van de onder- en bovenwereld. Daarom geven we onverminderd uitvoering aan de bestuursopdracht "veilig en weerbaar Brabant". Als we daarbij de diverse (landelijke) incidenten in ogenschouw nemen die een directe aanval zijn op de democratische rechtsstaat, dan is duidelijk dat een gezamenlijke inzet van de overheid langjarig zal moeten zijn. Landelijk wordt daarbij al gesproken over een termijn van minimaal tien jaar, wat mogelijk al iets zegt over de benodigde provinciale inzet na 2023.

We hebben een kwalitatief goed bestuurlijk netwerk nodig, dat effectief samenwerkt met burgers en triple-helix partners. Hoe en hoeveel we als overheden samenwerken, bepaalt voor een belangrijk deel hoe inwoners de doelmatigheid en de kwaliteit van het overheidsbeleid ervaren. Het is daarbij belangrijk om inwoners te betrekken bij besluitvorming.

In 2022 stellen we het beleidskader voor een Toekomstbesteding bestuur op. Deze bevat ook een visie op de regionale samenwerking. Deze visie is overigens ook via de koepels (VNG-IPO-UvW) en de minister van BZK aangekondigd in de Tweede Kamer. De overheden trekken hierin gezamenlijk op.

In het addendum op het bestuursakkoord 2020-2023 "Samen bouwen aan de kwaliteit van Brabant" wordt ingezet op Brede Welvaart voor alle Brabanders. Brede Welvaart, waaronder onder meer gezondheid valt, is evenals digitalisering, een samenbindend thema dat door alle dossiers heen loopt, en invulling moet krijgen via alle portefeuilles. Vanwege het samenbindende karakter geven we Brede Welvaart, inclusief gezondheid, een plek in dit begrotingshoofdstuk Bestuur.

Als provinciale organisatie bieden we ook adequate ondersteuning aan de eigen bestuursorganen.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid en integriteit

Steeds vaker zorgt de georganiseerde misdaad voor ondermijning van het gezag van de overheid en onze samenleving. Een succesvolle aanpak van deze ontwikkeling vraagt om een weerbare en integere overheid, maar ook om een weerbare samenleving. Een openbaar bestuur dat niet doeltreffend op kan treden tegen georganiseerde criminaliteit en ondermijning, verliest uiteindelijk het vertrouwen van de inwoners en grip op de samenleving. Een integere en weerbare overheid die actief samen optrekt met inwoners, bedrijven en instellingen, is daarom een belangrijke kernkwaliteit van het openbaar bestuur. Met het in 2021 vastgestelde Masterplan interne weerbaarheid zetten we hiermee zelf belangrijke stappen als provinciale organisatie, waarbij we tevens de boodschap van noodzakelijke integriteit en weerbaarheid uitdragen naar de aan de provincie verbonden partijen.

Indicatoren:

- **Door een online social media campagne is de meldingsbereidheid positief beïnvloed.**
- **Door een risicotaxatietool met indicatoren worden de mogelijkheden vergroot om criminaliteit en ondermijning op bedrijventerreinen tegen te gaan.**
- **Een zogenaamde Bibob-APK (een periodieke check up) stimuleert het verkrijgen van inzicht in de huidige stand van zaken rond de toepassing van de Wet Bibob door de Brabantse gemeenten.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Cursus ‘Verhoging weerbaarheid’ verzorgen voor provinciale collega’s, die nieuw binnenkomen of die waarvoor dat gezien hun taak van belang is

Streefwaarden:

Indicator	2022	2023	2024	2025
Aantal provinciale collega’s dat de cursus ‘Verhoging weerbaarheid’ heeft gevolgd	100	100		

Samen met Taskforce-RIEC Brabant Zeeland gesprekken voeren met gemeenten om hun fitheid tegen ondermijning te stimuleren

Onder “gemeenten” worden ook verstaan gesprekken met vertegenwoordigers of groepen van gemeenten.

Streefwaarden:

Indicator	2022	2023	2024	2025
Gemeenten die stappen zetten om fitheid tegen ondermijning te vergroten	15	15		

Uitvoering aanbevelingen uit het Masterplan interne weerbaarheid

De twaalf aanbevelingen uit het Masterplan op het terrein van “bewustzijn en betrokkenheid”, “bestuur en beleid”, “borging organisatie” en “cultuur en handelen” zijn in 2022 uitgevoerd. In 2022 zal een lichte toets op noodzaak herijking Masterplan door actuele ontwikkelingen plaatsvinden. Op basis hiervan kan de invulling voor 2023 nader bepaald worden.

Wat willen we bereiken?

Brede Welvaart

Om de Staten meer dan nu de mogelijkheid te geven om te sturen op Brede Welvaart, rapporteren en monitoren we in onze plannings- en verantwoordingscyclus op basis van onze opgaven en stellen we jaarlijks de Staat van Brabant op.

Eind 2021 zal het beleidskader gezondheid in PS worden vastgesteld. Vervolgens worden in de uitvoeringsagenda (planning voorjaar 2022) de KPI’s uitgewerkt en hierna opgenomen in de begroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen van uitvoeringsagenda, die invulling geeft aan rolneming van provincie

Indicator	2022	2023
pm	pm	pm

pm: Na vaststelling zullen de indicatoren en de streefwaarden worden verwerkt in de begroting.

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendig openbaar bestuur

Onze ambitie is om de kwaliteit van het openbaar bestuur en de bestuurlijke samenwerking te blijven verbeteren, zowel binnen Brabant met (maatschappelijke) partners, als met de andere provincies (Interprovinciaal Overleg) en het Rijk. Dit willen we doen met de Brabanders, om de maatschappelijke opgaven in Brabant zo goed mogelijk te realiseren. De klimaatopgave, energietransitie, het verstedelijkingsvraagstuk, de toenemende ongelijkheid in de samenleving en het omgaan met de gevolgen van de vergrijzing zijn grote maatschappelijke opgaven. Ze spelen lokaal, regionaal en wereldwijd en stellen meer dan ooit hoge eisen aan de samenwerking van bestuurlijke organisaties. Het vraagt om een bestuur dat functioneert als één overheid door overheidslagen, schaalniveaus en maatschappelijke opgaven heen. Hiervoor zijn slagkracht en schakelkracht essentieel. Daarom investeren wij in de bestuurlijke samenwerking, op regionaal en interregionaalniveau. Dat doen we onder meer via de regionale ontwikkeldagen, BrabantStad, M7/M9 en samenwerkingsagenda met de Vereniging Brabantse Gemeenten (VBG).

In de Statenmededeling Stand van zaken uitwerking thema 'samen' hebben we laten weten dat we begin 2022 het nieuwe participatiebeleid en de participatieverordening zouden vaststellen. We gingen er toen echter van uit dat de Omgevingswet en de Wet versterking participatie decentrale overheden van kracht zouden zijn. Dat is niet het geval. De invoering van de Omgevingswet is verplaatst naar 1 juli 2022 en de Wet versterking participatie decentrale overheden is nog niet naar de Tweede Kamer gestuurd. Dat betekent dat we de participatieverordening op z'n vroegst medio 2022 naar de Staten kunnen sturen. Voorafgaand aan de participatieverordening leggen we het participatiebeleid aan de Staten voor, als onderdeel van het beleidskader Toekomstbestendig Bestuur. Het Uitdaagrecht, het participatiekompas en jongerenparticipatie maken onderdeel uit van het participatiebeleid en krijgen (waar mogelijk/noodzakelijk) een plek in de verordening.

Indicatoren:

- **Inwoners zijn bij tenminste zes beleids- en uitvoeringsontwikkelingstrajecten betrokken tot en met 2023**
- **De kwaliteit van het openbaar bestuur bevorderen we via bestuurlijke samenwerking in Brabant**

Wat gaan we daarvoor doen?

Burgers zijn meer betrokken bij beleidsontwikkeling en -uitvoering

Toelichting: In 2022 voeren we bij geplande beleidsvormingsprocessen tenminste drie experimenten uit met verschillende vormen van participatie.

Streefwaarden

Indicator	2022	2023	2024	2025
Experimenten met verschillende vormen van participatie bij geplande beleidsvormingsprocessen	3	3		

Opkomst verkiezingen in Noord-Brabant

Verplichte indicator: De opkomstcijfers in Noord-Brabant van verkiezingen voor de Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden, weergegeven in % kiezers/stemgerechtigden
Afspraak is geen percentage op te nemen, maar achteraf te rapporteren over de opkomst.

Organiseren bestuurlijke samenwerking

In 2022 organiseren we tenminste acht ontwikkeldagen samen met de regio.

Wat willen we bereiken?

Gemeenten, waterschappen en Gemeenschappelijke Regelingen voeren hun wettelijke taken conform de wet uit

Met Interbestuurlijk Toezicht bevorderen wij dat gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hun wettelijke taken uitvoeren. Het is onze ambitie dat het toezicht hen ondersteunt bij het voortdurend verbeteren van hun taakuitvoering. Zo dragen we bij aan het goed functioneren van het openbaar bestuur en het vertrouwen van de burger in de overheid. Daarnaast willen wij de komende jaren de impact van ons toezicht vergroten door nog méér in dialoog te gaan met de toezichtontvangers. Daarmee kan een sterker lerend effect worden gerealiseerd.

Indicator:

- **Eind 2023 kunnen we minstens 75% van de Gemeenten, waterschappen en Gemeenschappelijke Regelingen als ‘voldoet’ beoordelen en is er geen die een ‘voldoet niet’ heeft gekregen. (Beoordelingen: voldoet / voldoet gedeeltelijk / voldoet niet)**

Wat gaan we daarvoor doen?

We beoordelen of Gemeenten, Waterschappen en Gemeenschappelijke Regelingen hun wettelijke taken uitvoeren conform de wet

Indicator	2022	2023	2024	2025
% toezichtontvangers dat door ons op één of meer toezichtsgebieden wordt beoordeeld	100% *	100% *	100% *	100% *

* Aantal toezichtontvangers op 1-7-2021: 103

We stimuleren dat toezichtontvangers van elkaar leren via toezicht

Toelichting

We voeren thema-onderzoeken uit met betrekking tot actuele risico-thema's. We delen de uitkomsten en aanbevelingen tijdens regio-bijeenkomsten. We willen stimuleren dat toezichtontvangers van elkaar leren en best practices delen.

Indicator	2022	2023	2024	2025
Aantal georganiseerde regiobijeenkomsten	4	4	4	4

Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht

Toelichting

Verplichte indicator: Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht.

Indicator	2022	2023	2024	2025
Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht	0	0	0	0

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

Beleidskaders

- Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2020-2023
- (Rijks) Beleidskader gemeentelijk herindeling 2018
- Beleidsregel Wet Bibob Noord-Brabant 2018 (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur)
- Statenvoorstel Kennis & Onderzoek: Nota onderzoeksbeleid
- Bestuursopdracht 'Veilig en weerbaar Brabant'
- Beleidskader ontheffing verboden handelingen

Verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Interprovinciaal Overleg (IPO)
- INPA Huis van de Nederlandse Provincies
- Zuidelijke Rekenkamer

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Ontwikkelingen en onzekerheden

De uitwerking van de participatieverordening is mede afhankelijk van de invoering van de Omgevingswet en de Wet versterking participatie decentrale overheden.

Wat mag het kosten?

Financiële toelichting op de verschillen tussen begroting 2022 en begroting 2021

Lasten

De raming van de programmalasten zijn in 2022 bijna gelijk aan 2021. Daarbinnen is sprake van een toename van € 1,1 mln voor het afdekken van de gemaakte afspraken met o.a. Steenbergen en Suikerunie over het Agrofood cluster. Dit wordt gecompenseerd door de lagere raming bij diverse andere budgetten, waaronder de raming voor de pensioen- en wachtgeld GS en het voorbereidingsbudget gezondheid.

Centrale Stelpost Brede Welvaart

Voor het programma Bestuur en veiligheid is in het onderdeel algemeen financieel beleid van de begroting voor het jaar 2022 een stelpost Brede welvaart opgenomen van € 2 mln. Het betreft de bij het addendum op het bestuursakkoord beschikbaar gestelde middelen voor brede welvaart inclusief gezondheid. Zodra de beleidsmatige invulling van deze stelpost door PS is geaccordeerd worden de middelen toegevoegd aan programma Bestuur en veiligheid.

Centrale Stelpost Bestuur en veiligheid

Voor het programma Bestuur en veiligheid is in het onderdeel algemeen financieel beleid van de begroting voor de jaren 2021 en 2022 een stelpost opgenomen van respectievelijk € 1,2 mln en € 0,935 mln. Zodra de beleidsmatige invulling van deze stelpost door PS is geaccordeerd worden de middelen toegevoegd aan programma Bestuur en veiligheid.

Stand Reserve

De lasten van het programma bestuur en veiligheid worden deels gedekt vanuit de reserve Vergunningverlening toezicht en handhaving omgevingsdiensten.

Het verloop van de stand van die reserve is onderstaand weergegeven. Deze reserve draagt ook bij aan de dekking van de lasten van programma 4 Natuur en milieu.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Lasten</u>						
Programmalasten	13.096	17.325	17.416	14.628	10.359	9.978
Organisatiekosten	6.921	6.702	5.706	0	0	0
totaal lasten	20.017	24.027	23.122	14.628	10.359	9.978
<u>Baten</u>						
totaal baten	500	2	2	2	2	2
saldo baten en lasten	-19.426	-24.025	-23.120	-14.626	-10.356	-9.976

<i>Stand reserve x € 1.000</i>	Saldo per 1-1- 2021	Saldo per 31- 12-2021	Saldo per 31- 12-2022	Saldo per 31- 12-2023	Saldo per 31- 12-2024	Saldo per 31- 12-2025
Reserve VTH omgevingsdiensten	6.839	7.367	7.995	8.871	8.476	8.081